

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2020

7. Касьяненко А. М., Касьяненко Л. М. Місце фінансової відповідальності серед інших видів відповідальності за порушення бюджетного законодавства. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2018. № 3-4. С. 73–80.

АКСІОЛОГІЧНИЙ МЕТОД ДОСЛІДЖЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

Муляр Г. В.

к. і. н., доцент, доцент кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Академії праці, соціальних відносин і туризму

Наукові дослідження здійснюється певним шляхом за допомогою конкретних способів, прийомів що визначаються як методи. Метод – це діяльності суб'єкта в будь-якій її формі. Головне призначення будь-якого методу – на основі відповідних принципів (вимог, приписів тощо) забезпечити успішне вирішення певних пізнавальних і практичних проблем, приріст знання, оптимальне функціонування і розвиток тих чи інших об'єктів [1, с. 20]. Методи правового дослідження – це система розумових та/або практичних операцій, принципів, прийомів і правил, які націлені на вирішення певних пізнавальних завдань у сфері права з урахуванням певної пізнавальної мети, яка зумовлена духовними й матеріальними потребами суспільства та /або внутрішніми потребами самої правової науки [2, с. 6]. Пізнання правового явища відбувається із застосуванням філософських, загальнонаукових, спеціальних методів. Ця система методів властива для будь-якого наукового дослідження, але залежно від його предмета надається перевага тому чи іншому методу. Різний підхід до методів обумовлений і тим, що пізнання адміністративно-правових категорій з використанням традиційних для юридичної науки методів не може гарантувати повноту та істинність наукового пошуку. Тому постає необхідність визначати методологію дослідження щодо кожної нової наукової проблематики.

Будь-яке наукове дослідження починається з постановки наукової проблеми, визначення об'єкта і предмета дослідження й підбору адекватного обраному предмету набору дослідницьких методів [3, с. 6]. Залежно від використання методів пізнання правової матерії їх взаємодоповнюваності залежить достовірність результату дослідження. При цьому, при співвідношенні методів, обов'язково виокремлюється декілька методів, які найбільш повно надають можливість розкрити зміст предмета дослідження. Так, при виборі методів дослідження у сфері адміністративно-правового забезпечення права на охорону здоров'я, перевага буде надаватися тим методам, що

забезпечують осмислення проблематики охорони здоров'я. Тому цілком логічно серед різних методів виокремлювати аксіологічний метод, який дозволяє виявити цінності у предметі дослідження, їх значення для суспільства.

Статус цінностей у праві можуть набувати різні факти, явища матеріального та ідеального характеру: матеріальні предмети, блага, суспільні відносини, людські вчинки, вольові феномени, які є базисом права й правопорядку. Вони породжують в якості обґрунтування конкретної норми права, закріплюються та охороняються правовими нормами, становлять ціль права і його інститути [4, с. 176–177]. Цінності у праві відрізняються від філософських цінностей тим, що цінність має об'єктивну нормативну форму, вона визначається у нормі права та пов'язана із свободою, справедливістю. Однією з цінностей є здоров'я людини, що закріплено у ст. 49 Конституції України [5]. Варто підкреслити і те, що цінності можуть входити до поняття «блага» у правому розумінні, зокрема серед нематеріальних благ і цінностей виокремлюють: особисті немайнові блага (життя, здоров'я); послуги (результати у сфері охорони здоров'я); результати наукової, творчої діяльності; загально соціальні блага і цінності (національна безпека тощо) [6, с. 433].

Особливість права на здоров'я полягає в тому, що воно діє безстроково, не має економічного змісту, належить людині від народження. Якщо «здоров'я», як немайнове благо, повинно охоплюватись наявним соматичним та психічним станом життєдіяльності організму, який визначається системою якісних та кількісних медичних показників [7, с. 159], то основним об'єктом управління сферою охорони здоров'я є стан населення, передусім його чисельність, віковий та статевий склад, показники народжуваності й смертності [8, с. 10]. Внаслідок цього, застосування аксіологічного методу дослідження до адміністративно-правового забезпечення реалізації права на охорону здоров'я дозволяє виокремлювати такі цінності у цій сфері: здоров'я окремої людини, громадське здоров'я, результат управлінської діяльності щодо реалізації права на охорону здоров'я.

Виокремлення різних цінностей у сфері охорони здоров'я не повинно приводити до їх розмежування, оскільки адміністративно-правовий вплив є єдиною системою засобів впливу як на здоров'я окремої людини, так і громадського здоров'я. Реалізація охорони цих цінностей повинна відображати не тільки реальний стан, який склався в медичній сфері внаслідок проведення медичної реформи, а й мати вплив на утворення нових нормативних актів. У процесі цієї реформи утворюється і нова система управління охорони здоров'ям, що потребує також оцінки через визначення головної цінності – охорони здоров'я людини та суспільства. Саме виокремлення цих цінностей надає можливість відмежовувати правовідносини з надання медичних послуг від

адміністративних правовідносин управління охороною здоров'я, які мають спрямованість на охорону цінностей.

Цінності адміністративно-правового забезпечення реалізації права на охорону здоров'я мають прив'язку і до духовних, етичних цінностей. Тому при дослідженні охорони здоров'я доречно виокремлювати як цінності, що входять до предмету дослідження (прямі цінності), так і цінності з якими у них є зв'язок (додаткові цінності). Визначення усіх можливих цінностей у предметі дослідження дозволить більш повно та об'єктивно охарактеризувати предмет дослідження, налягти удосконалення законодавства в означеній сфері.

Узагальнюючи наведене, слід підкреслити необхідність застосування аксіологічного методу дослідженні у наукових юридичних науках. Застосування аксіологічного методу до дослідження адміністративно-правового забезпечення реалізації права на охорону здоров'я дозволяє виявити системні проблеми при формуванні цінностей, надати пропозиції щодо їх врахування при подальшому проведенні медичної реформи та управлінні охороною здоров'я тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. *Методологія і організація наукових досліджень*: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 142 с.
2. Дзьобань О. П., Яроцький В. Л. Герменевтичний метод у сучасних цивілістичних дослідженнях: до питання про доцільність застосування. *Інформація і право*. 2017. № 2. С. 5–12.
3. *Методологія сучасних досліджень в політиці, економіці та соціальній сфері*: матер.1-ї міжнар.наук.-практ.конфер. від 12 квітня 2011 р. / Донец. Інститут міжрегіон. акад. упр. персоналом. Донецьк: Норд-Прес, 2011. 472 с.
4. *Загальна теорія держави і права*: підруч. Для студентів юридичних спеціальностей вищих навч. закл. / за ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. Харків: Право, 2002. 432 с.
5. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
6. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. *Теорія держави і права*. Підручник. Київ: Юрінком Інтер. 2015. 584 с.
7. Стефанчук Р.О. Здоров'я фізичної особи як об'єкт її особистих немайнових прав. *Форум права*. 2007. № 1. С. 154–160.
8. *Державне управління охороною здоров'я України*: монографія / В. В. Лазоришинець,

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Журавель Я. В.

*к. ю. н., доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового
права
Академії праці, соціальних відносин і туризму*

Вимоги сьогодення вимагають радикальних перетворень щодо структурно-організаційної діяльності, спрямованості, функцій та повноважень центральних органів виконавчої влади. Враховуючи зазначені аспекти, цілком логічно, що новітня адміністративна реформа розпочалася саме з удосконалення діяльності та реорганізації всієї системи центральних органів виконавчої влади. Процес реформування системи органів виконавчої влади загалом і системи центральних органів виконавчої влади, зокрема, на думку В. Л. Федоренко, має давню історію і хронологічно збігається з генезисом незалежної України. Після проголошення незалежності України, їй, у спадок від колишнього СРСР, дісталась «застаріла та громіздка» система органів виконавчої влади, до якої входили всі органи, що не відносились до «системи рад усіх рівнів» [1]. Існуюча на той час модель виконавчої влади була складним суперечливим явищем із багатьма «бюрократичними деформаціями», вадами, слабкими сторонами. Апарат державного управління виявився нездатним забезпечувати соціальні реформи. ... Суспільство не задоволене малою ефективністю уряду та органів виконавчої влади, низькою якістю управлінських послуг, повільністю та нерівномірністю перетворень [2, с. 417]. З цією метою 09.12.2010 Президент України підписав Указ «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» [3], відповідно до положень якого, з метою оптимізації системи органів виконавчої влади, усунення дублювання їх повноважень, забезпечення скорочення чисельності управлінського апарату і витрат на його утримання, підвищення ефективності державного управління, було розпочато перший етап новітньої адміністративної реформи і затверджено схему організації та взаємодії. До оновленого складу Кабінету Міністрів України увійшло шістнадцять міністерств. Було затверджено структуру інших органів виконавчої влади, п'ятдесяти трьох центральних органів виконавчої влади (далі – ЦОВВ) та трьох центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом. При цьому визначено, що діяльність інших ЦОВВ спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України.